

השותפין פרק ראשון בבא בתרא

טז.

- 1 עד זה מדבר וזה בא ויאמר אש אלהים ונפלה
- 2 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 3 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 4 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 5 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 6 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 7 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 8 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 9 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 10 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 11 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 12 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 13 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 14 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 15 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 16 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 17 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 18 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 19 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 20 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 21 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 22 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 23 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 24 ויאמר אש אלהים ונפלה

מעין העולם הבא. כדכתיב (וימני לה) הרה ויולדת יחדו הריון ולידה ציוס אחד הכי דרשינן ליה צמסכת שבת (דף ל:): הכי גרסינן **צמסכתא** **מנא** יורד ומתעב ועולה ומרגיז נוטל רשות ונוטל נשמה. [וה"פ] יורד למטה ומתעב את הצרכות למטות ועולה למעלה ומרגיז את חמת המלך בהשגטותו נוטל ממנו רשות להרוג את החוטא מכיון שנתנו רשות דכתיב ומסיתני צו: לערו של שטן. שהחוקק לשמור את נפש איוב שלא תאל: אלמא צדידיה קיימא. ליתול את הנפש ומתפלל: להפוך קערה על פיה. (א) לשקול כל כבוד שחירף וגדף: לפטור את כל העולם וכו'. מלינו של הקד"ה לומר שאנוסין הן ע"י הקב"ה שברא (א) יאהר והכי קאמר על דעתך כי לא ארשע אס היית חפץ לא הייתי רשע: בראש שור צפרוס סדוקים **וממור צפרוס קלוטוס.** את זה עתה ואת זה עתה הכל בא על ידך אתה בראש צו סימני הטומאה: בראש צדיקים. ע"י יצר טוב: **בראש רשעים.** על ידי יצר הרע לפיכך אין יצול מידך כי מי יעכב אנוסין הן החוטאים: ברא לו סורה. (ב) הן תכלין שהיא מצנטת את ההרועי עבירה כדאמר צעלמא (קדושין דף ל:): אס פגע צן מנוול זה משכהו לצדי המדרש אס אצן הוא נימוח כ"י הלכך לאו אנוסין נינהו שהכי יכולין להציל עצמן: **צרכה אובד.** שהיה סבור שהיה אובד את שדהו: שדי שמיא **עלווה.** אומר שהיא קרובתו או מדבר זה להשיאה: **צנרופא כלפי שמיא.** מדבר לפני השכינה כלסם הממוכס לחצירו בא ונשקול מי חייב לחצירו: **מן ספערס.** לשון סיער כדקמני הרבה נימין בראתי באדם: **מעטשטוס אס הארץ.** עושות את הארץ כטיט: דקון

בראין לארכה ולרחבה כי לך אתגנה (ב) ובשעה שבקש לקבור שרה לא מצא מקום לקבורה ולא הרהר אחר מדותיך ויאמר ה' אל השמן השמת לך אל עבדי איוב כי אין כמוהו בארץ וגו' ועודנו מחזיק בתומתו ותסיתני בו לבלעו חנם אמר רבי יוחנן אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו כאדם שמיסיתין אותו וניסת ובמתנתא תנא יורד ומתעה ועולה ומרגיז נוטל רשות ונוטל נשמה ויען השמן את ה' ויאמר עור בעד עור וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו אולם שלא נא ידך וגע אל עצמו ואל בשרו אם לא (ג) (על) בניך יברכך ויאמר ה' אל השמן הגו בידך אך את נפשו שמור ויצא השמן מאת פני ה' וידך את איוב וגו' אמר רבי יצחק קשה צערו של שמן יותר משל איוב משל לעבד שאמר לו רבו שבור חבית שאמר את יינה אמר ר"ל הוא שמן הוא יצר הרע הוא מלאך המות הוא שטן דכתיב ויצא השמן מאת פני ה' הוא יצר הרע כתיב והם (ק) רע כל היום וכתיב הכא (רק את נפשו שמור) [ז"ק אליו אל תשלח ידך] הוא מלאך המות דכתיב (רק) [אך] את נפשו שמור אלמא בדידיה קיימא א"ר לוי שמן ופנינה לשם שמים נתכוונו שמן כיון דחויא להקדוש ברוך הוא דנפיה דעתיה בתי איוב אמר חס ושלום מינשי ליה (א) לרחמנותיה דאברהם פנינה דכתיב (כ) וכעסתה צרתה גם כעס בעבור הרעימה דרשה רב אחא בר יעקב בפפוניא אתא שמן נשקיה לכרעיה (ב) בכל זאת אלא חטא איוב בשפתיו אמר רבא בשפתיו לא חטא בלבו מאי קאמר (ג) ארץ נתנה ביד רשע פני שופטיה יכסה אם לא אפיו מי הוא אמר רבא בקש איוב להפוך קערה על פיה אמר ליה אביי לא דבר איוב אלא כנגד השמן כתנאי ארץ נתנה ביד רשע רבי אליעזר אומר בקש איוב להפוך קערה על פיה אמר לו רבי יהושע לא דבר איוב אלא כלפי שמן (ד) על דעתך כי לא ארשע ואין מידך מציל אמר רבא בקש איוב לפטור את כל העולם כולו מן הדין אמר לפניו רבוננו של עולם בראת שור פרסותיו סדוקות בראת חמור פרסותיו קלוטות בראת גן עדן בראת גיהנם בראת צדיקים בראת רשעים מי מעכב על ידך ומאי אהדרו ליה הכריה [דאיוב] (א) אף אתה תפר יראה ותגרע שיחה לפני אל ברא הקדוש ברוך הוא יצר הרע (ב) ברא לו תורה תכלין דרש רבא מאי דכתיב (ג) ברכת אובד עלי תבא ולב אלמנה ארנין ברכת אובד עלי תבא מלמד שהיה גזול שדה מיתומים ומשבויה ומחזירה להן ולב אלמנה ארנין דכל היבא דהוה (ד) (איבא) אלמנה דלא הוה נסכי לה הוה אויל שדי שמיא עילוה והוה אתו נסכי לה (א) לו שקול ישקל כעשי והותי במאזנים ישאו יחד אמר (ב) רב עפרא לפומיה דאיוב חברתא כלפי שמיא (א) לו יש בנינו מוכיה ישת ידו על שנינו אמר (ב) רב עפרא לפומיה דאיוב כלום יש עבד שמוכיה את רבו (ג) ברית כרתי לעיני ומה אתבונן על בתולה אמר רבא (ד) עפרא לפומיה דאיוב איהו באחרניתא אברהם אפילו בדידיה לא איסתכל דכתיב (א) הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את מכלל דמעיקרא לא הוה ידע לה (ב) כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה אמר רבא מכאן שכפר איוב בתחיית המתים (א) אשר בשערה ישופני והרבה פצעי חנם (ב) אמר רבה איוב בסערה חרף ובסערה השיבוהו בסערה חרף דכתיב אשר בשערה ישופני אמר לפניו רבוננו של עולם שמא רוח סערה עברה לפניך ונתחלף לך בין איוב לאיוב בסערה השיבוהו דכתיב (א) את איוב מן הסערה ויאמר [וגו'] (א) אור נא כגבר חלציך אשאלך והודיעני אמר לו הרבה נימין בראתי באדם וכל נימא ונימא בראתי לה גומא בפני עצמה שלא יהו שתי יונקות מגומא אחת שאלמלי שתי יונקות יונקות מגומא אחת מחשיכות מאור עיניו של אדם בין גומא לגומא לא נתחלף לי בין איוב לאיוב נתחלף לי (א) מי פלג לשמך תעלה [וגו'] הרבה טיפין בראתי בעבים וכל טיפה וטיפה בראתי לה דפוס בפני עצמה כדי שלא יהו שתי טיפין יוצאות מדפוס אחת מוטשטשות את הארץ ואינה מוציאה פירות בין טיפה לטיפה לא נתחלף לי בין איוב לאיוב נתחלף לי מאי משמע דהאי תעלה לישנא דדפוס היא אמר רבה בר שילא דכתיב (א) ויעש תעלה כבית סאתים זרע ודרך לחזיו קולות הרבה קולות בראתי בעבים וכל קול וקול בראתי לו שבויל בפני עצמו כדי שלא יהו שתי קולות יוצאות משבויל אחד שאלמלי שתי קולות יוצאות משבויל אחד מחריבין את כל העולם בין קול לקול לא נתחלף לי בין איוב לאיוב נתחלף לי (א) הידעת עת לדת יעלי סלע חולל אילות תשמור יעלה זו אכזרית על בניה בשעה שכורעת ללדת

ח"ו מנישי ליה לרחמנותיה דאברהם. כתי שלח ידך שמה לפני אלתיס וזמנו של אברהם (איוב א' ז') בפפוניא. שהיה רב בפפוניא (קדושין דף ט"ז) וכו'. לומר משער מן הסערה. לומר משער הלאה אל משיך משונה (והו ב' ב')

רבינו גרשום

מעין העולם הבא. שלאחר תוכיח הירששה חזון רועות על ידיון מיה ויהיה שבו יוצא ורעות. וכן כתב לעולם הבא ונשח חרש בקור (עמ' ט) וכו' כדאש שופטיתן אותו. אחרים וניסת על ידיו: בעבור הרעימה. מה רעים הללו לעולם אי אפשר בלא מטר כן היתה מורגמת ומכסת אתהו כדי שתבקש רחמים וניסת על ידיו: בעבור הרעימה. מה רעים הללו לעולם אי אפשר בלא מטר כן היתה מורגמת ומכסת אתהו כדי שתבקש רחמים עליה שיחיה לה ולדות: אלמא בלבו חטא. שהיה מחשב לבלעו על (פי) בהורא דברים אשר על ידיו: כן היה ברעיה אשר לא כן: להפוך קערה על פיה. להפוך יראת ה' העולם. כלומר שלא עשית דין אמת: על דעתך כי לא ארשע. כלומר בידך לבית בני אדם אם היה ברעיה להטותו לטובה לא היה רשע ובעבור שלא עשית דין אין מידך מציל: מי מעכב על ידך. שלא תתן לרשע לב צדיק: אף אתה תפר. כשתאמר כן תפר יראה חטא מבני אדם ותגרת תפלה מהם: ברא לו תכלין נגדו. מכלל שהכל בידו אדם יפסוק בתורה ויהיה צדיק: כשמחזיר שדוה משובחת. שהוא היה סבור שגולה לו: שדי שמיא עילוה. היה מוציא שם שהוא קרובתו: בחרונה כלפי שמיא. דקאמר ישאו יחד: הנה נא ידעתי. כשראה בבואה במים: ויעש תעלה. דפוס סילוק לשמך המים:

18 קלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה איוב ט ז
 19 אשר בשערה ישופני וזרקה פצעי חנם: איוב ט ז י
 20 ויען י את איתתו מן הסערה ויאמר: איוב לח א
 21 אור נא כגבר חלציך אשאלך והודיעני: איוב לח א
 22 מי פלג לשמך תעלה ודרך לחזיו קולות: איוב לח כה
 23 ויבנה את האבנים מזבח בשם י ויעש תעלה כבית סאתים זרע ויעש קביל לפומיה: מלכים א יח לב
 24 וידעת עת לדת יעלי סלע חולל אילות תשמור: איוב לט א